

**Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 20.051.073
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
доктору медичних наук,
професору Шереметі Лідії Миколаївні
(76018, м. Івано-Франківськ,
вул. Шевченка, 57)**

РЕЦЕНЗІЯ

доктора медичних наук, професора кафедри фізичної терапії, ерготерапії
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Остап'яка Зіновія Миколайовича

на дисертаційну роботу **Наконечної Світлани Павлівни**

**«Функціональні резерви організму студентів з порушеннями постави у
сагітальній площині, плоскостопістю, ожирінням та їх корекція
засобами фізичної терапії»,**

подану на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона
здоров'я за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

Актуальність теми.

Вивчення здоров'я сучасних студентів – актуальна проблема, яка потребує всебічного наукового аналізу та активної участі у її обговоренні всіх зацікавлених у цьому питанні фахівців. З урахуванням постпандемічної, сучасної військової та кризової соціально-економічної ситуації в Україні, що негативно впливають на здоров'я молоді та студентства, необхідна активна розробка та реалізація профілактичного та корегуючого спрямування за участю фахівців в галузі охорони здоров'я.

Значна частина молодих людей опинилася перед гострими проблемами у житті, пов'язаними з безробіттям. В останні роки обмежені матеріальні

ресурси держави використовувалися, як правило, на лікування та надання невідкладної допомоги, реформування медичної служби, компенсацію пікових навантажень внаслідок пандемії, а профілактиці захворювань та популяризації здорового способу життя не приділялося належної уваги. Все це спричинило погіршення здоров'я студентів.

Здоров'я студентів не можна розглядати лише як наявність або відсутність тих чи інших патологій, що є суто медичною проблемою, які вирішується поза системою освіти. Втомлюваність, загальний фізичний розвиток студента – це фактори, від яких безпосередньо залежить його пізнавальна активність та здатність до навчання, це також складові здоров'я як ресурсу. Відповідно, здоров'я студентів зараз – проблема не лише медична, педагогічна, а й соціальна.

Зміцнення здоров'я студентів, підвищення їхньої працездатності - одне з головних завдань підготовки висококваліфікованих кадрів, оскільки здоров'я студентів, поряд з професійною компетентністю, слід розглядати як один із показників якості підготовки. Вивчення здоров'я студентів як соціального питання слід розглядати як комплексну проблему, оскільки на здоров'я студентів впливає комплекс різних факторів, що викликають різні види напруги (фізичні, психічні, фізіологічні, духовні, соціальні та ін.), що потребують активізації пристосувальних механізмів, що знижують ризик різноманітних захворювань. Вирішенню цих актуальних питань присвячена дисертаційна робота Наконечної С.П.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; є фрагментом дослідження «Покращення функціонального стану, якості життя та корекція патологічних станів різного походження засобами терапії та реабілітації», № державної реєстрації 0123U01534.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та їх достовірність.

Дисертаційна робота Наконечної Світлани Павлівни є ґрунтовним науковим дослідженням у якому основні наукові положення, висновки повністю відповідають меті та завданням дослідження, а також є обґрунтовані наведеними даними, що підтверджують результати дослідження. У дисертаційній роботі були використані адекватні меті та завданням методи дослідження, які характеризували стан здоров'я студентів з порушеннями постави у сагітальній площині, плоскостопістю, ожирінням. Отримані результати базуються на достатньому фактичному матеріалі, що гарантує належну достовірність та обґрунтованість основних наукових положень роботи та сформульованих у ній висновків.

Дослідження, що проводилися для отримання даних, забезпечувалися достатньою кількістю залучених до дослідження осіб та отриманих числових даних. Методи дослідження та програмне забезпечення для обробки даних використовуються різними науковими групами, що займаються дослідженням в галузі охорони здоров'я, що свідчить про відтворення і надійність отриманих результатів.

Наукова новизна одержаних результатів.

- У роботі представлено обґрунтування та результати впровадження розробленої комплексної програми фізичної терапії студентів з ожирінням, порушеннями постави та плоскостопістю, визначальними особливостями якої є виконання терапевтичних вправ різної спрямованості та функціонального тренування із застосуванням платформ «PROSEDOS», мануального впливу (масажу), кінезіологічного тейпування, модифікації харчування (дієтичне навчання), навчання пацієнтів, що відрізняє її від загальноприйнятих програм реабілітації та фізичної терапії.
- Вперше отримано дані про особливості перебігу поєднання у студентів ожиріння, порушень постави у сагітальній площині та плоскостопості (окремо кожного стану та їх загального впливу на стан здоров'я осіб студентів) з позицій реабілітаційного втручання.

- Вперше комплексна програма фізичної терапії студентів з ожирінням, порушеннями постави у сагітальній площині та плоскостопістю побудована відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, інвалідності та здоров'я із урахуванням основних її компонентів, а кінцева мета відновлювальних заходів спрямована на рівень участі у життєвих ситуаціях та / або професійній діяльності на фоні покращення функціональних резервів організму.

Повнота викладу одержаних результатів

За структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає вимогам, встановленим МОН України. Повний обсяг дисертації складає 137 сторінок, список використаних джерел налічує 129 найменувань. Робота містить 26 таблиць, 19 рисунків, 3 додатки. Результати, які наведені у дисертаційній роботі, є новими і оригінальними та не містять запозичень з наукових робіт інших авторів.

Анотація є коротким описом дисертаційної роботи, що дає загальне уявлення про зміст і результати дослідження. У ній міститься інформація про мету, методологію, результати та висновки дослідження.

Всі частини дисертаційної роботи Наконечної С.П. логічно пов'язані між собою і відповідають темі дослідження. План дисертації є послідовним, а виклад матеріалу організований системно. Висновки, які були зроблені, мають належне наукове та практичне обґрунтування.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації опубліковані аспіранткою у 10 наукових публікаціях, серед яких: 4 наукові статті у виданнях, що входять до переліку наукових фахових видань України, 1 - які індексуються базою Scopus, 5 тез доповідей на міжнародних та всеукраїнських конференціях, на більшості із яких дисертантка доповідала особисто. Обсяг друкованих праць і їх кількість відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія. Наведені

публікації відображають основний зміст дисертації і отримані автором наукові результати.

У вступі сформульовано актуальність теми дослідження, наукове завдання, зв'язок дослідження з науковими планами та темами, мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, визначено наукову новизну та практичну значущість роботи, особистий внесок здобувача, представлено результати дослідження.

Розділ 1. «Ожиріння в молодших вікових групах як предиктор виникнення захворювань внутрішніх органів та опорно-рухового апарату в старших вікових категоріях». У цьому розділі проводиться аналіз епідеміології та причин ожиріння в дитячому та підлітковому віці. З літературних джерел також визначається вплив ожиріння на стан здоров'я дітей та молоді. Аналіз роботи фахівців мультидисциплінарної команди дозволяє визначити принципи її функціонування у осіб з ожирінням.

Розділ 2. «Методи та організація дослідження». У даному розділі дисертаційного дослідження описані методики обстеження пацієнтів, наведено принципи формування груп пацієнтів, їх гендерний розподіл, критерії включення та виключення.

Розділ 3 «Функціональні можливості організму студентів з порушеннями постави у сагітальній площині, плоскостопістю, ожирінням» містить інформацію щодо особливостей стану здоров'я студентів з позицій характеристик ожиріння, порушень постави у сагітальній площині, плоскостопості та їх узагальненого впливу. Висвітлено, що наявність цієї коморбідності негативно впливає на стан здоров'я студентів, спричиняючи погіршення якості їх життя.

Розділ 4 «Науково-методичні принципи створення комплексної програми фізичної терапії студентів з порушеннями постави у сагітальній площині, плоскостопістю, ожирінням» містить докладну інформацію щодо принципів створення програми фізичної терапії, її змісту, календарного плану, поєднання методів реабілітації, їх теоретичне обґрунтування. Детально

описано методичні підходи, розшифровано формати очного та дистанційних занять, принципи реабілітаційного втручання з позицій рухового патерну хворих. Поєднання представлених засобів фізичної терапії (терапевтичних вправ, функціонального тренування, масажу, кінезіотейпування, навчання студентів) забезпечувало вплив на показники всіх доменів МКФ. Розділ ілюстрований великою кількістю фотографій.

Розділ 5 «Оцінювання ефективності впровадження програми фізичної терапії за динамікою показників функціональних резервів організму студентів з порушеннями постави у сагітальній площині, плоскостопістю, ожирінням» присвячений опису результатів впровадження програми фізичної терапії. Висвітлено, що впровадження комплексної програми фізичної терапії призвело до покращення загальних функціональних резервів організму студентів з плоскостопістю, порушеннями постави у сагітальній площині, ожирінням, а також покращило їх антропометричні параметри та склад тулуба, збільшило функціональні резерви тканин хребта та стопи, покращило рівновагу тіла, що є свідченням її ефективності..

У висновках наведені узагальнюючі підсумки роботи.

Додатки містять опис застосованих шкал та опитувальників, акти впровадження.

Відповідність тексту дисертації вимогам академічної доброчесності.

Аналіз тексту дисертації, а також публікацій автора за темою дисертації свідчить про відсутність ознак порушення автором вимог академічної доброчесності. В дисертаційній роботі і публікаціях автора наявні посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень та інших відомостей, дотримано вимоги норм законодавства про авторське право, а також надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерел інформації. В дисертаційній роботі Наконечної С.П. не виявлено ознак академічного плагіату.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

В цілому позитивно оцінюючи рецензовану працю та підтримуючи більшість висновків до дисертації та положень, які мають ознаки наукової новизни та виносяться на захист, звертаємо увагу на окремі положення, які, на наш погляд, потребують або додаткової аргументації, або спеціальних пояснень під час публічного захисту дисертації.

- Рекомендації щодо змін харчування (дієтичне навчання) у розділі 4 по сенсу можна розглядати як частину освіти студентів; відповідно їх об'єднати у один підрозділ;
- Представлені у висновках дані бажано було б доповнити конкретними цифрами у всіх проаналізованих показниках, представивши ефективність всіх отриманих результатів;
- Потребують деталізації види прикладних терапевтичних вправ, описаних у розділі 4, їх можна було б подати у додатках.
- Доцільно надати поглиблену інформацію щодо формату телереабілітації – яким чином вона здійснювалась технічно, питання, які вирішувались упродовж них.
- Потребують розширеного опису принципи функціонального реабілітаційного тренування на платформах «PROSEDOS», оскільки ця система є новою у сфері реабілітаційних послуг України та викликає неабиякий інтерес.
- У роботі наявні поодинокі стилістичні та граматичні помилки.

Наведені зауваження стосуються дискусійних або таких, що потребують уточнення, питань та не применшують у цілому високої позитивної оцінки дисертаційного дослідження та науковий рівень отриманих результатів у цій роботі, яка по своєму науковому рівню, актуальності виконаних досліджень, практичному значенню, об'єму і оформленню є завершеною працею, а отримані в ній результати є новими та науково обґрунтованими.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Наконечної Світлани Павлівни «Функціональні резерви організму студентів з порушеннями постави у сагітальній площині, плоскостопістю, ожирінням та їх корекція засобами фізичної терапії» за актуальністю теми, обсягом виконаних досліджень, науковою і практичною цінністю отриманих результатів і висновків, формою викладу є оригінальним авторським дослідженням, що відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 р. (зі змінами) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами від 21 березня 2022 р. № 341)). Подана дисертаційна робота є завершеною працею, в якій отримано нові обґрунтовані результати, що мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, а її автор Наконечна Світлана Павлівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 227 – Фізична терапія, ерготерапія.

Рецензент:

доктор медичних наук, професор кафедри
фізичної терапії, ерготерапії

Прикарпатського національного університету

імені Василя Стефаника

Зіновій ОСТАП'ЯК

ПІДПИС *Остап'як*
ЗАСВІДЧУЮ
Начальник відділу кадрів
СМ Орест СМІШКО *
« 13 » 11 2023 р.

